

פרשת שלח לך

היש בה עץ (יג, כ)

העם הזה, עם ה', עם סגולה הוא. מאמינים בני מאמינים. במאות אלפים גדש את אתרא קדישא מירון בהילולא דרבי שמעון בר יוחאי, ברבבותיו נוהר הוא לציון רבי מאיר בעל הנס, הרמב"ם, האר"י הקדוש, ועוד. זכותם תגן על כל דרי הארץ הזאת.

ועם זאת, כשביקשו ישראל להיכנס לארץ, לא חשש משה רבינו שהצדיקים הקבורים כאן מאז ומעולם - כאדם וחווה, שם ועבר והאבות הקדושים - יגנו על יושבי המקום. הוא שלח את המרגלים לראות "היש בה עץ", אם יש בה צדיק חי שיגן עליהם בזכותו. ואכן, באותם ימים מת איוב, והם ענו: "סר צילם מעליהם" - הוא כבר פסק לגונן עליהם. למרות שנקבר שם!

רואים אנו, שזכותו של הצדיק החי מגוננת עשרות מונים מזכותו לאחר פטירתו! הלוואי ונשכיל להסתופף בצל רבותינו מאורי דורנו שרי התורה ארזי הלבנון, החיים עימנו לאורך ימים טובים. לבקש הדרכתם וברכתם, כי באורם נראה אור והם לנו למחסה ולעוז!

וכך כתב רבינו יעקב סקילי זצ"ל, תלמיד רבינו הרשב"א זצ"ל: "הושיעה ה' כי גמר חסיד, כי פסו אמונים מבני אדם", פסוק זה אמרו דוד המלך עליו השלום על פטירת החסיד והצדיק (הקרוי "אמונים", על שם הכתוב: "וצדיק באמונתו יחיה"), ובא להודיע גודל התועלת שהיו מועילים בחייהם, ומה הפסיד הדור בפטירתם ובהסר צילם מעליהם - ידוע הוא כי הצדיק מגן על דורו וזכותו גודרת פירצות הדור, דכתיב: "וצדיק יסוד עולם".

ובעוד שהצדיק חי, כמעט שאין הדור צריך תפילה כדי שיושיעם השם יתברך. כי זכותו של הצדיק ותפילתו תספיק להם. וזו היא התועלת הגדולה שהצדיק מועיל לדורו בחייו, ובפטירתו סר צילו מעליהם ואז צריכים תפילה ובקשה להתחנן להשם יתברך שיושיעם. וזהו שאמר בדרך תפילה: "הושיעה ה' כי גמר חסיד". כלומר, עד עתה בעבור שהחסיד והצדיק היה עימנו חי לא היינו צריכים לבקש רחמים להושיענו, כי בזכותו היתה באה הישועה. אבל עתה שנפטר, הושיעה ה'!

ובעניין זה - מעשה שסיפר הגאון רבי סוסו הכהן זצ"ל מגאבס שבתוניסיה. נורא ונוקב, אולי יעורר ונפיק לקח:

מעשה בחסיד שנסע לעיר אחת, ובהגיעו לשם שאל על בית מלון כשר בתכלית ההידור והכשרות. היפנה אותו אדם לאכסניה מהודרת ואמר לו: "אל תחליפנה ואל תמירנה, כי בעל האכסניה הוא אדם נפלא, ירא שמיים ורב חסד, אוהב ומוקיר רבנו, טוב לשמיים וטוב לבריות!"

שמע החסיד לדבריו, וסר אל אכסניה. ואכן, התכבד בכבוד מלכים, סעד את ליבו ועלה על יצועו.

בחצי הלילה שמע קול מוזר. פקח עיניו, וראה לאור הנר שבעל האכסניה משחזר סכין ענקית. מפעם לפעם בודק הוא בציפורנו האם חדה היא דיה, וממשיך להשחיתה. תמה ושאל: "הגידה נא לי, למה לך סכין זו עכשיו?"

ענהו האכסנאי בתמימות: "סכין זו היא עבורך...!" חרד החסיד ונלפת. רעדה אחזתו, מאין יבוא עזרו? אין זאת, אלא שנפל ביד מטורף! החליט לנקוט בקול רך ומפוייס. אמר ברעדה: "הכל משבחים אותך כי ירא אלקים אתה, ושאתה טוב ומטיב לברואים כולם. ואיך תשפוך דם נקי, וחסאת לאלוקים ולאנשים?"

פרשת שלח לך

והאכסנאי ממשיך להשחזיז.

"אמור נא לי", ניסה האורח לרכך את לבבו, "איזו תועלת תפיק מרציחתי, הרי עני ואביון אני!"

והאכסנאי שותק, מרוכז בהשחזת סכינו.

ניסה החסיד את הנימוק האחרון: "אם תרצחני, יודע הדבר. שכן אחד התושבים הנחני לבית מלונך, ועם שחר יבוא לחפשני כאן. ומשלא ימצאני, תפתח חקירה. היכן תסתיר את גופתי?!"

בדק האכסנאי את הסכין. נראה שבדיקתו הניחה את דעתו. עתה פנה אל החסיד ואמר: "מורי ורבי, חסיד קדוש, אל נא תחשבני לרוצח נפשות! עוול אתה עושה לי, בחשבך אותי לרוצח בעבור בצע כסף! מדוע ברגעך האחרונים עובר אתה על הציווי לדון כל אדם לכף זכות?!"

והחסיד שומע, ואינו מבין מאומה. מה מתרחש כאן? והאכסנאי ממשיך -

"האמת היא, שאני ירא שמיים ומיטיב לכל האנשים. ואף עתה מתכוון אני לשחוט אותך לשם שמיים, ולטובת אחינו בני ישראל הגרים בעיר זו."!

"חידות לי דבריך", רעד קולו של החסיד. "מיד תבין", אמר האכסנאי, כשהוא מתקרב אליו, והסכין בידו. "זה לי ארבעים שנה שאני מחזיק באכסניה זו, ומעולם לא הזדמן לכאן חסיד נעלה כמוך. ומה אומר לך, שער בנפשך כי בכל בית העלמין שלנו לא נקבר אפילו צדיק אחד שנוכל להשתטח על קיברו ולבקשו שיעתיר בעדנו! ועתה, מאחר שראיתי אותך צדיק וחסיד, ברצוני שתיקבר בבית הקברות שלנו. שאהיה אני ממזכי הרבים, וזכות הרבים תהיה תלויה בי לנצח נצחים" ... והתקרב עוד יותר...

עד כאן הסיפור. וכשמתבוננים, מוצאים בו נמשל נוקב עד למאוד. כולנו מעריצים... צדיקים מתים! "אחרי מות, קדושים אמור". אך עוצם הצדיק את עיניו, והכל נוהרים לקיברו, מתחננים ומעיתרים לישועה. ואין איש שם אל ליבו, שעיקר תועלת הצדיק היא בחייו. כאשר ניתן להיאות לאורו, לקבל ממנו הדרכה, להנות ממנו עצה ותושיה, להתברך ולהוושע! ולא אחת, מצערים אותו בחייו, רודפים אותו, משחזים כנגדו לשון, אם לא סכין. מקרבים את קיצו, כדי לעלות על קיברו...

מקור: מעיין השבוע